

УДК 616.89 (091)

*В.М. Пашковський, І.І. Кричун***НАУКОВІ ЗДОБУТКИ КАФЕДРИ НЕРВОВИХ ХВОРОБ, ПСИХІАТРІЇ
ТА МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ІМ. С.М. САВЕНКА**

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці

Резюме. Висвітлені основні наукові здобутки кафедри нервних хвороб, психіатрії та медичної психології Буковинського державного медичного університету з часу її заснування по теперішній час.

Ключові слова: кафедра нервних хвороб, психіатрії та медичної психології, Буковинський державний медичний університет, наукові здобутки.

На кафедрі нервних хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка з часу її заснування у 1945 р. (до 1978 р. кафедра нервних хвороб та кафедра психіатрії функціонували окремо) наукові дослідження є одним з пріоритетних напрямків роботи [1].

Засновником кафедри був доктор медичних наук, професор Сергій Миколайович Савенко, відомий в Україні і за її межами вчений, педагог, тонкий клініцист і нейрогістопатоморфолог, учень відомих учених – клініциста-невропатолога, академіка АМН СРСР Маньковського Б.М. і нейрогістоморфолога, члена – кореспондента АМН СРСР Смірнова Л.Й. [7].

Наукова робота співробітників кафедри під керівництвом професора С.М. Савенка була різноманітною за напрямком і відзначалася глибиною наукового пошуку. Вивчалася клініка і нейропатогістологія пухлин ЦНС. У докторській дисертації С.М. Савенка «Рак мозку, клініка і патологічна анатомія» висвітлені різні аспекти первинного та метастатичного раку головного мозку. У монографії «Клініко-анатомічні кореляції пухлин гліального ряду» (1940) розроблена їх класифікація, проведені клініко-анатомічні порівняння окремих видів гліом [11].

Однією з важливих проблем, якою кафедра займалась протягом багатьох років, були нейроінфекції. У 1949 р. С.М. Савенко вперше вивчив кліщовий енцефаліт (клініку, гістопатологію та лікування) та зміни нервової системи при геморагічній буковинській лихоманці, спалахи яких спостерігались у гірських лісних районах Чернівецької області [7].

Під його керівництвом вивчена патологія нервової системи при висипному (Д.М. Епельман) та поворотному (Д.І. Еренкранц) тифах, клініка і нейропатогістологія гострої прогресуючої форми поліомієліту та розроблені критерії диференційної діагностики його понтинної форми (Ю.Г. Рузінова) [8].

Професор С.М. Савенко описав маловідомі форми неспецифічного ураження спинного мозку при туберкульозі – некротичний мієліт та гострий туберкульозний менінгомієліт [11].

Співробітники кафедри вивчали мезенхімальні та паренхіматозні форми нейросифілісу, їх патогенез та лікування (М.Г. Тарарієв, Р.С. Зільберштейн) [6].

Підсумком наукових досліджень кафедри з питань нейроінфекцій стали: збірник наукових праць кафедри «Острые и хронические нейроинфекции» (1957 р.) та «Вирусные энцефалиты» (1959 р.).

Під керівництвом С.М. Савенка активно вивчались демієлінізуючі захворювання нервової системи, зокрема вивчалися клініка, патогенез, патоморфологія розсіяного склерозу, імунологічні особливості крові і ліквору та функціональний стан печінки при ньому (А.С. Алєєв), була удосконалена діагностика розсіяного енцефаломієліту (Ю.Г. Рузінова), його висхідних форм (Г.Ф. Колесников), підгострого лейкоенцефаліту (М.Г. Тарарієв), була доведена патогенетична єдність дифузного періаксіального енцефаліту Шільдера, концентричного склерозу Балло та розсіяного склерозу [11].

Підсумком роботи з дослідження демієлінізуючих захворювань стала монографія С.М. Савенка «Рассеянный склероз и диффузный периаксиальный энцефалит» (1966 р.).

Упродовж десятиліть під керівництвом С.М. Савенка на кафедрі вивчалася судинна патологія головного мозку, зокрема патогенез геморагічних та ішемічних інсультів, минутих розладів мозкового кровообігу. У докторській дисертації І.К. Владковського, учня С.М. Савенка, розкрито патогенез деяких нервних і ендокринних розладів при цереброкордальній формі гіпертонічної хвороби, доказано роль ретикуло-гіпоталамолімбічного комплексу в регуляції обмінно-ендокринних процесів загального і мозкового кровообігу [11].

У кандидатських дисертаціях, які присвячені судинній патології головного мозку, висвітлені різні сторони патогенезу порушень мозкового кровообігу. Описана рання неврологічна симптоматика гіпертонічної хвороби і деякі питання патогенезу гіпертонічного інсульту (І.К. Владковський, 1957). Вивчені клініко-ангіографічні паралелі при церебральному атеросклерозі (В.І. Курик, 1964), патофізіологія паркінсонізму (Ю.Г. Прасол, 1965). При порушенні мозкового кровообігу досліджені окисно-відновні процеси (М.І. Лобода, 1967), біотоки сітківки та ретинальний тиск (І.О. Воронов, 1969), функціональний стан кори наднирникових залоз (А.О. Рухманов, 1968), стан коагуляції і антикоагуляції крові

(В.М. Паляниця, 1970), автоімунні фактори (Е.М. Полієнко, 1971), вміст мікроелементів і активність церулоплазміну (І.Я. Кричун, 1972), церебральна і периферична гемодинаміка (Н.Ф. Ізовіт, 1972), вміст серотоніну (Н.Є. Уліс, 1972), амінокислотний спектр крові і активність амінотрансфераз (І.П. Дишук, 1973).

Під керівництвом професора С.М. Савенка виконано чотири докторські та 26 кандидатських дисертацій.

Про високу оцінку наукової діяльності кафедри і особистого вкладу професора С.М. Савенка у розвиток неврологічної науки свідчить проведення виїзної наукової сесії Інституту неврології АМН СРСР у м. Чернівці (1968), присвяченої актуальним питанням судинної патології головного мозку.

3 вересня 1973 р. кафедру нервових хвороб очолив доктор медичних наук, професор Петро Власович Волошин, який у 1973 р. захистив докторську дисертацію на тему “Неврологія опікової хвороби”.

Професор Петро Власович Волошин відомий сьогодні в Україні та за її межами учений, талановитий клініцист, педагог, вихователь науковців-невропатологів, організатор неврологічної і психіатричної служби в Україні, сьогодні керівник Інституту неврології, психіатрії та наркології АМН України.

Професор П.В. Волошин продовжував наукові традиції кафедри. Удосконалюючи електрофізіологічні, біохімічні та інші параклінічні методи дослідження, він обґрунтовував їх діагностичну і наукову цінність при вивченні неврологічних захворювань. Більшість його праць були присвячені вивченню патогенезу судинної патології головного мозку. Під його керівництвом продовжуються наукові дослідження обміну речовин у хворих з порушенням мозкового кровообігу, зокрема вивчався вуглеводний обмін (В.Г. Деркач, 1983).

За час завідування кафедрою професор П.В. Волошин надрукував понад 50 наукових праць, під його керівництвом виконана одна кандидатська дисертація [11].

Засновником і організатором кафедри психіатрії була учениця академіка В.П. Протопопова професор Ніна Павлівна Татаренко, яка завідувала нею до 1951 року. Ніна Павлівна Татаренко у 1947 р. захистила докторську дисертацію “До психопатології фантомних явищ у свіжоампутованих”. Кафедра проводила дослідження патофізіологічних механізмів розвитку психопатологічних симптомів та синдромів у хворих на ендогенні та екзогенні психози, психози пізнього віку [5].

Наукові дослідження професора Н.П. Татаренко за час її завідування кафедрою викладені в 48 друкованих наукових працях, у тому числі одної монографії.

У 1953 р. кафедру психіатрії очолив професор Георгій Юрійович Маліс, який у 1949 р. захистив докторську дисертацію на тему “До патогенезу шизофренії”. Маліс Г.Ю. був учнем академі-

ка В.П. Осипова та проводив дослідження специфічного і неспецифічного імунітету в психічно хворих. Георгій Юрійович Маліс вважав, що певні успіхи в цьому напрямку можуть бути досягнуті спільними зусиллями науковців-психіатрів та вченими інших клінічних і теоретичних дисциплін: мікробіології, вірусології, біохімії, патологічної фізіології. Підсумком наукових пошуків стала монографія “До етіології шизофренії” (1959), яка з доповненнями вийшла у Нью-Йорку в 1961р. Ім'я професора Г.Ю. Маліса увійшло в історію світової психіатрії як одного із перших дослідників інфекційно-токсичної (вірусної) природи шизофренії [3].

За час завідування кафедрою професор Г.Ю. Маліс надрукував 90 наукових праць, у тому числі три монографії, під його керівництвом виконано дві кандидатські дисертації.

З 1969 по 1978 рр. кафедрою психіатрії завідував професор Ю.А. Антропов, який у 1970 р. захистив докторську дисертацію “Парафренія і парафренні синдроми”. У цей час на кафедрі працювали асистенти Г.П. Касько, В.І. Курик, І.П. Дишук та доцент В.М. Підкамінний. Основним науковим напрямком роботи кафедри стало вивчення патогенезу, клініки та лікування атеросклеротичних, інфекційних та епілептичних психозів [4, 10].

У 1978 р. кафедра психіатрії та кафедра нервових хвороб були об'єднані.

З 1978 по 1979 рр. вже об'єднаною кафедрою завідував Ю.А. Антропов. Під керівництвом професора Ю.А. Антропова на кафедрі розроблялись такі наукові напрямки, як парафренія і парафренні синдроми за психічних захворювань, питання патофізіології і загальної психопатології та судинних психозів. Його наукові дослідження висвітлені в 70 наукових працях [2, 6].

З 1992 по 1998 рр. кафедру очолював доцент І.П. Дишук. За цей період співробітники кафедри продовжували вивчати клініку та патогенез судинних захворювань головного мозку, розробляли методи поетапного лікування та реабілітації хворих на мозкові інсульти та судинні психічні розлади.

Наукові дослідження доцента І.П. Дишука висвітлені у 95 друкованих наукових працях [9, 13].

З 1981 по 1992 рр. кафедру нервових хвороб та психіатрії очолював доктор медичних наук, професор Василь Кирилович Чернецький. Основним напрямком наукових досліджень співробітників кафедри під керівництвом професора В.К. Чернецького було вивчення різних аспектів судинної патології мозку при церебральному атеросклерозі (ЦА) та гіпертонічній хворобі (ГХ). Ці дослідження були об'єднані загальним науковим напрямком з оновленням бази дослідження (лабораторії біохімії, електрофізіології, рефлексотерапії та ін.). З ініціативи професора В.К. Чернецького та співробітників кафедри була створена плідна творча співпраця з кафедрами гістології

(Г.І. Мардар, Г.І. Кокошук), соціальної гігієни та організації охорони здоров'я (Ц.В. Ясинський), медичної хімії (І.Ф. Мещишен) Буковинської державної медичної академії, кафедрою географії Чернівецького державного університету (завідувач – доц. М.М. Рибін), Білоруським НДІ кардіології (член-кор. Г.І. Сидоренко та ін.), НДІ нейрохірургії (Київ) та інших наукових закладів [12].

Професор В.К. Чернецький вперше започаткував комплексне вивчення клініки, діагностики, лікування та реабілітації хронічної недостатності мозкового кровообігу (ХНМК) та ішемічних інсультів при ЦА та ГХ, яке базувалося на фундаментальній теоретичній основі вивчення стану компенсаторно-приспосувальних можливостей (КПМ) та стану венозного і колатерального кровообігу (ВКК) за умов дозованих різноманітних функціональних навантажень при неврологічних, електрофізіологічних (ЕЕГ, РЕГ, ЕхоЕС, ЕКГ), гістохімічних дослідженнях залежно від стадії ХНМК, гострого та відновного періодів ішемічних інсультів. Також досліджувалась ефективність послідовного використання електросну, корпоральної, аурикулярної та краніальної рефлексотерапії в регуляції механізмів компенсації та адаптації при різних стадіях ХНМК та ішемічних інсультів у відновні періоди (В.М. Паляниця).

Поряд з цим проводились епідеміологічні та клінічні дослідження серед населення (350000) окремих регіонів Буковини з метою прогнозування мозкових інсультів та створення моделі їх профілактики із урахуванням медико-географічних, геліофізичних та кліматичних факторів (докторська дисертація Ц.В. Ясинського).

Провідне місце займали наукові розробки клініко-гістохімічного плану (динаміка оборотних, малооборотних та необоротних змін вмісту ВІ, КА в еритроцитах, глюкози та ІРІ в крові в різні стадії ХНМК та ішемічних інсультів) з чітким визначенням стану КПМ за умов функціональних навантажень (В.К. Чернецький, І.Я. Кричун, Г.І. Мардар), які опубліковані в 45 наукових роботах, монографії та трьох інформаційних листах. Продовженням цього напрямку досліджень стала захищена докторська дисертація Г.І. Мардар (1998) та кандидатська дисертація І.І. Кричуна (2000). Розроблена мембраностабілізуюча терапія в комплексі лікування гострих та хронічних порушень мозкового кровообігу (стабілізація вмісту інсуліну та катехоламінів в еритроцитах) (Інформаційний лист – В.К. Чернецький, Г.І. Мардар, І.І. Кричун, 2001)).

Загалом, колективом кафедри під керівництвом професора В.К. Чернецького опубліковано 415 наукових робіт, у тому числі три монографії, три посібники, один словник, 28 методичних рекомендацій, методичних вказівок, інформаційних листів та авторське свідоцтво на винахід, завершено дві кандидатські дисертації (аспірант Н.В. Васильєва та асистент І.І. Кричун), підготовлено 16 клінічних ординаторів, магістр, аспірант та 47 лікарів-інтернів. За результатами науково-

дослідної роботи впроваджено в практику охорони здоров'я 10 методів діагностики та 36 методів лікування і реабілітації [12].

У 1998 р. кафедрою нервових хвороб, психіатрії та медичної психології очолив доктор медичних наук, професор Валерій Мелетійович Пашковський, випускник Чернівецького медичного інституту, який у 1997 р. у Харківському інституті удосконалення лікарів захистив докторську дисертацію на тему: „Мозкові інсульти (профілактика, диференційна діагностика, лікування та реабілітація)”. У своїй дисертації В.М. Пашковський провів зіставне вивчення епідеміологічних показників, основних захворювань і факторів ризику судинних пошкоджень мозку в різних регіонах України. За допомогою комплексу сучасних діагностичних методів (магнітно-резонансної та комп'ютерної томографії) і з урахуванням динаміки структурно-морфологічних змін вогнища пошкодження прижиттєво визначені диференційно-діагностичні критерії ішемічного та геморагічного інсульту. За даними транскраніальної доплерографії встановлено, що в патогенезі ішемічних пошкоджень мозкового кровообігу основне місце приділяється гемодинамічно значущим ураженням магістральних артерій голови та стану колатерального кровообігу. Доведено значення методу тканинної терапії в комплексному лікуванні хворих з мозковими інсультами. Розроблено патогенетично обґрунтований напрям нейропротекторної терапії ішемічного інсульту, що дозволяє ефективно обмежувати вираженість неврологічного дефіциту.

За час керівництва кафедрою професором В.М. Пашковським було проведено на базі кафедри ряд визначних наукових форумів. Так, враховуючи історичні заслуги та позитивно оцінюючи роботу кафедри Правління науково-практичного медичного товариства невропатологів, психіатрів та наркологів України провело 4-6 жовтня 1999 р. виїзний Пленум товариства на базі Буковинської державної медичної академії. Під час роботи Пленуму був обговорений широкий спектр організаційних та науково-практичних проблем з невропатології, психіатрії та наркології, зокрема проблеми реабілітації в невропатології, психіатрії та наркології.

3-5 жовтня 2002 р. кафедрою була проведена науково-практична конференція неврологів, психіатрів і наркологів України, присвячена 100-річчю з дня заснування Чернівецької обласної клінічної психіатричної лікарні „Актуальні питання сучасної неврології, психіатрії та наркології”.

23-25 вересня 2010 р. на базі БДМУ науково-практичне товариство неврологів, психіатрів та наркологів України спільно з Міністерством охорони здоров'я та Академією медичних наук України провело Пленум та науковий симпозіум «Індикатори якості надання неврологічної, психіатричної та наркологічної допомоги». У роботі пленуму взяли участь 400 делегатів з усіх регіонів України та зарубіжжя.

За період виконання комплексних НДР з 1998 по 2009 рр. надруковано 488 наукових праць, з них – 6 монографій, 197 статей, 260 тез, 25 навчальних посібників. Наукові розробки в процесі виконання комплексної НДР захищені 10 патентами. Результати науково-дослідної роботи доповідалися на 44 науково-практичних конференціях в Україні та за кордоном.

На теперішній час продовжує виконуватися запланована у 2010 р. комплексна НДР на тему «Принципи диференційованого лікування уражень нервової системи різної етіології з урахуванням особливостей їх патогенезу та психічних розладів» (спільна НДР курсу нервових хвороб та курсу психіатрії).

Матеріал виконання комплексних НДР кафедри під керівництвом професора В.М. Пашковського лягли в основу докторської, семи кандидатських дисертаційних робіт та семи магістерських робіт. Так, було вивчено порушення взаємодії вегетативної нервової системи і нейропептидних систем регуляції судинного тонуусу при вегетосудинній дистонії (Кричун І.І., докторська дисертація, 2012 р.), вивчена ефективність інформаційно-хвильової терапії в лікуванні хворих на дисциркуляторну енцефалопатію (Яремчук О.Б., кандидатська дисертація, 2004 р.), вивчений стан ангіотензину II, необмеженого протеолізу, гемостазу I

ліпопероксидації в гострому періоді ішемічного інсульту та розроблені шляхи їх корекції (Паляниця С.С., кандидатська дисертація, 2004 р.), клініко-патогенетично обґрунтовано застосування ряду нових препаратів у лікуванні поширених захворювань нервової системи: мілдронату та тіотриозоліну в комплексному лікуванні хворих на діабетичну полінейропатію (Білоус І.І., кандидатська дисертація, 2005 р.), триметазидину в комплексному лікуванні легкої черепно-мозкової травми (Жуковський О.О., кандидатська дисертація, 2005 р.), карведіолу та краталу в комплексному лікуванні хворих на дисциркуляторну енцефалопатію (Іванюк О.П., кандидатська дисертація, 2006 р.). Вперше на Буковині було проведено комплексне клініко-неврологічне та епідеміологічне дослідження мозкового інсульту за даними реєстру в місті Чернівці (Філіпець О.О., кандидатська дисертація, 2010 р.), вивчено клініко-патогенетичні особливості цереб्रोкардіального синдрому в гострому періоді ішемічного інсульту (Вакарчук Г.В., кандидатська дисертація, 2011 р.).

Також була вивчена хронобіологічна та хронотерапевтична характеристика психічних розладів атеросклеротичного генезу (Русіна С.М., кандидатська дисертація, 2000 р.), досліджені не-психотичні психічні розлади у хворих, що пере-

Колектив кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка

Сидять (зліва направо): асистент, к.мед.н. Юрценюк О.С., доцент, к.мед.н. Яремчук О.Б., доцент, к.мед.н. Кривецька І.І., завідувач кафедри, професор, д.мед.н. Пашковський В.М., доцент, к.мед.н. Рудницький Р.І., доцент, к.мед.н. Васильєва Н.В., асистент, к.мед.н. Філіпець О.О., асистент, к.мед.н. Смірнова Т.В.

Стоять (зліва направо): доцент, д.мед.н. Кричун І.І., лаборант Андріанова Л.А., доцент, к.мед.н. Жуковський О.О., доцент, к.мед.н. Карвацька Н.С., доцент, к.мед.н. Деркач В.Г., доцент, к.мед.н. Русіна С.М., асистент, к.мед.н. Курик В.І., асистент, магістр медицини Колесник В.В.

несли мозковий інсульт на тлі гіпертонічної хвороби (Лазук-Бендас Т.І., кандидатська дисертація, 2003 р.), розроблені принципи діагностики, лікування та профілактики депресивних та тривожних розладів у хворих на ішемічну хворобу серця (Юрценюк О.С., кандидатська дисертація, 2012 р.).

На теперішній час продовжується дисертаційне дослідження особливостей непсихотичних психічних розладів при ревматоїдному артриті (асистент Савка С.Д.).

З відкриттям медико-психологічного факультету у 2001 р. на кафедрі розпочаті медико-психологічні наукові дослідження. Так, асистент Федоруца А.А. вивчає медико-психологічні аспекти соціальної інтеграції осіб молодого віку, а асистент Гринько Н.В. розробляє систему медико-психологічного супроводу жінок із загрозою передчасних пологів на III триместрі вагітності та після пологів.

Наукові розробки кафедри впроваджено в практику лікувально-профілактичних закладів України. Результатами впровадження є підвищення якості діагностики легкої черепно-мозкової травми, дисциркуляторної енцефалопатії та гострого ішемічного інсульту при церебральному атеросклерозі та гіпертонічній хворобі, невропатії лицевого нерву, діабетичної поліневропатії; своєчасне виявлення критеріїв прогресування зазначеної патології; збільшення ефективності лікування та запобігання розвитку ускладнень.

Колектив кафедри сповнений творчих задумів. Співробітники кафедри плідно працюють над вивченням етіології, патогенезу, клініки, перебігу, діагностики, лікування і реабілітації хворих, удосконаленням навчально-виховного процесу, практичної допомоги лікувально-профілактичним закладам охорони здоров'я Буковини, примножуючи славні традиції своїх вчителів і Буковинського державного медичного університету.

Проводиться підготовка молодих науково-педагогічних кадрів для виконання цієї роботи. На теперішній час виконуються три кандидатські дисертації, планується публікація двох монографій та двох посібників для студентів і лікарів.

Література

1. Дишук І.П. Форум вчених і практиків / І.П. Дишук // Вісн. психіатрії та психофармакол. – 2003. – № 1 (3). – С. 93-94.
2. Дишук І.П. До історії кафедри психіатрії Чернівецького медичного інституту / І.П. Дишук – 36.: История украинской психиатрии. – Харьков, 1994. – Т. 1. – С. 44-45.
3. Дишук І.П. Життєвий і творчий шлях професора Георгія Юрійовича Маліса – видатного вченого, лікаря, завідувача кафедри психіатрії Чернівецького державного медичного інституту / І.П. Дишук // Вісн. психіатрії та психофармакол. – 2005. – № 1 (7). – С. 122-126.
4. Дишук І.П. Кафедра нервових хвороб та психіатрії / І.П. Дишук // Сторінки історії Чернівецького мед. ін-ту. – Чернівці, 1994. – С. 32-35.
5. Дишук І.П. Професор Татаренко Ніна Павлівна – засновник кафедри психіатрії та її завідувач (1945-1951 рр.) Чернівецького державного медичного інституту (до 110-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2010. – Т. 14, № 4 (56). – С. 179-182.
6. Дишук І.П. Розвиток неврологічної допомоги і підготовка кадрів на Буковині (1945-1995 рр.) / І.П. Дишук, Є.І. Селезньов, Л.М. Тарарієва // Укр. вісн. психоневрол. – 1996. – Т. 4, вип. 2 (9). – С. 98-99.
7. Дишук І.П. Сергій Миколайович Савенко (до 100-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2001. – Т. 5, № 1. – С. 219-221.
8. Дишук І.П. Сторінки історії кафедри нервових хвороб Чернівецького медичного інституту / І.П. Дишук // Укр. вісн. психоневрол. – 1996. – Т. 4, вип. 2 (9). – С. 99-103.
9. Дишук І.П. Чернівецький обласний психіатричний лікарні 110 років / І.П. Дишук, І.Д. Шкробанець, А.П. Левицька [та ін.] // Бук. мед. вісник. – 2012. – Т. 16, № 2 (62). – С. 227-232.
10. Дишук І.П. Юрій Андрійович Антропов (до 80-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2009. – Т. 13, № 3. – С. 145-146.
11. Пашковський В.М. До історії кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка / В.М. Пашковський, В.К. Чернецький, І.П. Дишук // Клін. та експерим. патол. – 2003. – Т. 2, № 2. – С. 78-86.
12. Пішак В.П. Чернецький В.К. – 80 років від дня народження та 60 років наукової, педагогічної та практичної діяльності / В.П. Пішак, В.М. Пашковський, І.П. Дишук // Чернівці: Медакадемія, 2004. – 127 с.
13. Сагалаєв С.П. Сторінки історії психіатричної допомоги на Буковині: 1902-2002 роки / С.П. Сагалаєв, Г.П. Касько. – Чернівці: Місто, 2002. – 60 с.

НАУЧНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ КАФЕДРЫ НЕРВНЫХ БОЛЕЗНЕЙ, ПСИХИАТРИИ И МЕДИЦИНСКОЙ ПСИХОЛОГИИ ИМ. С.Н. САВЕНКА

В.М. Пашковский, И.И. Кричун

Резюме. Отображены основные научные достижения кафедры нервных болезней, психиатрии и медицинской психологии Буковинского государственного медицинского университета со дня ее основания по настоящее время.

Ключевые слова: кафедра нервных болезней, психиатрии и медицинской психологии, Буковинский государственный медицинский университет, научные достижения.

**SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF THE DEPARTMENT OF NERVOUS DISEASES,
PSYCHIATRY AND MEDICAL PSYCHOLOGY NAMED AFTER S.M. SAVENKO**

V.M. Pashkovskyi, I.I. Krychun

Abstract. The presented article reflects the basic scientific achievements of the department of nervous diseases, psychiatry and medical psychology from the day of its foundation to the present time.

Key words: Bukovinian State Medical University, department of nervous diseases, psychiatry and medical psychology, scientific achievements.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Рецензент – проф. В.І. Чебан

Buk. Med. Herald. – 2014. – Vol. 18, № 2 (70). – P. 188-193

Надійшла до редакції 18.12.2013 року

© В.М. Пашковський, І.І. Кричун, 2014